

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi: 118

2025-yil “25” 04

TV VA KINOINDUSTRIYADA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
fani

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	6000000	-	Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
Ta‘lim sohasi:	6100000	-	Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
Ta‘lim yo‘nalishi:	60611100	-	Televizion texnologiyalar (Telestudiya tizimlari va ilovalari)

Fan/modul kodi TVCT18MBK	O'quv yili 2025-2026	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 8
Fan/modul turi Asosiy	Ta'lim turi O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6

	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	TV va kinoindustriyada raqamli texnologiyalar	96	144	240
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdosh maqsad - talabalarda TV va media texnologiyalari bilan bog'liq bilimlarni berish, televizion ishlab chiqarishda foydalanadigan raqamli texnikalar, studiyalar, yoritish uskunalari, audio-video uskunalar, montaj va grafik qurilmalar, videokameralar, fon uchun ekranlar, dekoratsiyalar kabi texnologiyalarga oid bilimlarni shakllantirishdir.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarga televizion tizimi bilan tanishtirish, tele audiovideo texnikalari bilan ishlashni, suratga olish, yorug'lik yoritish, montaj qilishni o'rgatishdan iborat.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TV va kinoindustriyada raqamli texnologiyalar faniga kirish. (media studiya bilan tanishish) 2. Pre-prodakshn dizayni (TV ishlab chiqarish tizimi bilan tanishish) 3. Kollaboratsiya/tandem (guruhlar, hamkorlik, kelishuvlar) 4. Voqealarni vizualizatsiyalash (tasviriy hikoya usullari, senariy) 5. Kamera rakursi va joylashuvi (t.o. nuqtasi, plan, hajm, rakurs) 6. Diafragma vazifasi va imkoniyati (yorug'lik/qorong'ulik, chuqurlik) 7. Kompozitsiya (kadrlash, markaz, uchlar qoidasi, to'rt qonun) 8. Suratga olish qoidalari (suratga olishning o'nta qoidasi) 9. Blokirovkalar (sahna qurish, kamera va chiroqlar joylashuvi, personaj joyi) 10. Raskadrovkalash (kadr va planlar bo'yicha, yoritish bo'yicha) 11. 180 gradus kesishmalar (kesishma chizigi, revers holati, sakkiz usuli) 12. Yorug'lik turlari va estetikasi (yorug'lik vazifasi, yumshoq va qattiq yorug'lik) 13. Rang nazariyasi (ranglar psixologiyasi va ramzlari, rang kontrasti, dominantalik) 14. Sony videokameralari (kamera turlari va modellari) 15. Kameraning asosiy komponentlari (qismlar: blok, matritsa, obyektiv, vizir, mikrofon, batareya, format, menyu sozlanmalari) 16. Fokusni boshqarish (pult, makro, optic stabilizator) 17. Ekspozitsiyani boshqarish (ekspozitsiya uchburchagi qoidalari) 18. Taym kod bilan ishlash 19. Oq rang balansi (qo'lda oqqa boshqarish, qo'lda ixtiyoriy boshqarish, avtomatik 			

boshqarish)

20. Shutter tezligi (standart tezlik, quyi tezlik, yuqori tezlik, kadrlri)
21. Ovoz va tovush (ovoz kanallari, mikrofonlar, darajani sozlash)
22. Quyosh yorug'ligida ekspozitsiyani boshqarish
23. Qo'shimcha sozlanmalar (Db-ni sozlash, display va vizirni sozlash)
24. Shtativ turlari va stabilizatorlar (vinten, sachtler, ronin, stedikam)
25. Harakatli kadrlarni boshqarish (A va B nuqtalar, yorug'lik va soya, fonni moslash)
26. Elektr taminoti (telestudiya taminoti, batareya taminoti)
27. Dinamik diapazonni boshqarish (fotokenglik, matritsa, ISO ni tanlash, yorug'lik)
28. TV va video formatlar
29. Televideniya montaj usullari
30. Postprodakshn jarayoni (texnikalar va usullar, rang, dialog, ovozlarni sozlash)

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. TV va media studiya bilan tanishish
2. Tashkiliy qismlar bilan tanishish
3. Texnik va ijodiy guruhlar
4. Apparat studiyasini kuzatish
5. Audio va video miksher pultrlari
6. Studiya sharoitida ishlash
7. Telestudiya kameralari bilan tanishish
8. Kinokameralar haqida video
9. Obyektivlarni boshqarish
10. Tayyorgarlik va ssenariy yozish
11. Raskadrovka yaratish
12. Yorug'lik bilan ishlash
13. Plan va panorama mashqi
14. Uzoqlashtirish va yaqinlashtirish mashqi
15. Turli kompozitsiyalar mashqi
16. Lavha suratga olish
17. Montaj dasturi bilan tanishish
18. Montaj usullari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Ma'ruzada o'tilgan mavzularni adabiyot va ma'ruza matnlaridan foydalanib mustahkamlash.

Amaliy mashg'ulotlar materiallarini mavzu bo'yicha adabiyotlar va uslubiy ko'rsatmalardan foydalanib o'zlashtirish.

Har bir talabning akademik o'zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda tanlangan mavzular bo'yicha 1 ta referat tayyorlash:

1. Televidenie, video va film
2. TV ishlab chiqarish jarayonlari
3. Telekamera va ob'ektivlar imkoniyatlari
4. Televideniya yorug'lik maqsadi va uskunalar

	<p>5. Teleekran kompozitsiyasi va grafika 6. Televideniya audio texnologiya 7. Montaj dasturlari va ishlash usullari</p>
3.	<p style="text-align: center;">V. Fan o'qitilishining natijalari</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Televizion va media texnologiyalari haqida umumiy bilim va ko'nikmaga ega bo'lishi hamda ulardan foydalanish bo'yicha tasavvurga ega bo'lishi lozim. - Televizion ishlab chiqarish texnikalaridan foydalanish va ularning ishlash tartiblarini o'rganish hamda egallagan bilimlarini amalda qo'llay olish haqida bilimlarga ega bo'lishi kerak. - Turli televizion moslamalarning turlari, tarixiy rivoji, texnik va badiiy imkoniyatlari haqida tasavvurga ega bo'lish kerak. - Talabalar mustaqil va amaliy ishlar ustida mustaqil fikrlay va ishlay olishlik ko'nikmalarini shakllantirishi lozim.
4.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma'ruzalar; - interfaol keys-stadilar; - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual ishlash; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - himoya qilish uchun ko'rsatmalar.
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish, fanga oid ko'rsatkichlarni ilmiy tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, o'rganilayotgan jarayonlarni, mavzularni o'zlashtirgan holda yozma, test, amaliy shakllarda vazifalarni tahlil etish, amaliy video ishlarni tayyorlash va topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Owens J. Television Production. 17th edition. New York NY: by Routledge, 2020. - 430 p. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Peter W. Digital video camerawork. Focal press. 1st edition, England. 2000, 230 p. Kelbi Scott. The digital photography. Peachpit Press, SBN 13:978-0-321-47404-9, ©2013. -240 p. 3. Abduraximov A.D., Ismailov K.S., Kuchkorbekov T.P., Umarova D.B. Osnovi menedjmenta filmoproizvodstva. Uchebnik. Izd. "Aloqachi", - T., 2020. - 192 c. 4. Келлер Макс. Этот фантастический свет. М. Театр Строй-Проект , 2008. -240 c. 5. Ismailov K.S. Raqamli videokameralar. O'quv qo'llanma. Loyiha. "Aloqachi", 2025. 175 b. Elektron: tuit.uz// 6. Abduraximova S.V., Boymurodov B.E. Audio video montaj. O'quv qo'llanma. - Tashkent: "Metodist nashriyoti", 2024. - 182 b.
7.	<p>Mazkur o'quv dasturi Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari Universiteti Kengashining "29" 04 dagi 819/1750-son bayonnomasi bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p>

	K.Ismailov - Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU, “Televizion va media texnologiyalar” kafedrası dotsenti v.b.
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Oripov Q.U. – “O‘zbekiston MTRK Mediamarkazi” DUK “Tasvirga tushirish texnikasi” bo‘limining ko‘chma television stansiyasi bo‘yicha yetakchi mutahassisi.</p> <p>N. Yusupova – Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU, “Televizion va media texnologiyalar” kafedrası dotsenti (PhD).</p>

